

Krigsdagbok fra Sunnhordland

Av TRULS HORVEI

Stord: «I dag regner det, våre gamle stillinger er helt oversvømmet av snø vann hvor det ligger lik og flyter.» Dette skriver frontkjemperen Alf Rødseth fra Etne i sin krigsdagbok 11. april 1942.

Artikkelen om Rødseth er skrevet av lokalhistoriker Anstein Lohndal og er med i Sunnhordland Årbok 1995. Denne gang er hele årboka viet okkupasjonsårene fra 9. april 1940 til 7. mai 1945. Her skildres alle sider av krigen; fra de som reiste i utenriksfart til arbeidsliv og hverdagslivet under okkupasjonen. – Det meste av stoffet er ny-skrivet for denne årboka. Noen

av artiklene er eldre minnestoff som er omarbeidet. I fjor inviterte vi folk til å sende stoff, og vi fått inn mye, sier Anstein Lohndal og Helga Storedal Tjønn i skriftstyret til Sunnhordland Folkemuseum og Sogelag.

Den andre siden

Skriftstyret har forsøkt å finne fram stoff som ikke har vært brukt før. I boka forteller alminnelige folk om hvordan de opplevde krigsårene, og hele 18 artikler er samlet mellom to permer.

Lokalhistoriske framstillinger av krigsårene har stort sett prøvd å unngå det kontroversielle. Lohndal har prøvd å rette på dette med sin artikkel om NS i Sunnhordland og om folk som valgte fiendens side.

– Dette stoffet er helt nytt. Bildet av de som stod på den andre siden er nyansert, forteller Lohndal.

Han har skrevet om to etnebuer. Han ene var medlem av NS, mens Alf Rødseth, opprinnelig fra Ålvik ble frontkjemper på østfronten.

Krigsdagbok

Krigsdagboka hans fra den kalde vinteren i 1942 er en nøktern og

Anstein Lohndal og Helga Storedal Tjønn med den nye årboka for Sunnhordland som denne gang handler om okkupasjonsårene. Foto: TRULS HORVEI

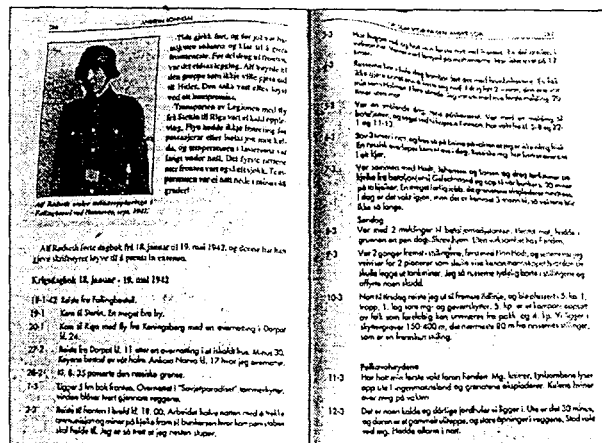
autentisk skildring fra livet i skyttergravene. «Om natten våkner vi, fullt påkledd med forsvinningsdrakt og våte. Isfrosne støvler fulle av rim.» Det skriver den knapt 19 år gamle soldaten fra fronttjenesten i bitende kulde utenfor Leningrad. Han ser døde

venner falle. Til slutt blir han såret og sendt til felilasarett i Riga.

Rødseth var aldri medlem av NS, som 1. mai-dagene i 1945 hadde 68 medlemmer i Sunnhordland. Om dette og nye annet kan du lese i den mest omfangs-

rike årboka skriftstyret til Sunnhordland har laget.

– Boka er lagt opp med tanke på at kildematerialet kan brukes i skoleverket, sier Lohndal og Tjønn.

Faksimile fra årboka og artikkelen om frontkjemperen Alf Rødseth fra Ålvik og Etne. Vinteren 1942 skrev han dagbok fra østfronten hvor han lå i skyttergrav utenfor Leningrad.

110011